

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ



ТЕЗИ

**ТЕОРЕТИЧНОГО СЕМІНАРУ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ПРОМІСЛОВОСТІ ЗА ТЕМОЮ
«РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В
УМОВАХ СИСТЕМНОГО ГЛОБАЛЬНОГО ВИКЛИКУ
2020 РОКУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

27.04–30.04.2020 РОКУ

м. Одеса

Татарик Е. П., асистент Вплив пандемії на економіку

Жодна країна світу не зможе уникнути наслідків пандемії коронавірусу. На фондовій біржі падають котування, багато компаній втрачають мільйони і банкрутують. Закрилися кордони, зупинилися потяги, пустують готелі, скасовано тисячі авіарейсів. Підприємства змушені скорочувати виробництво, тому величезна кількість людей у всьому світі вже залишилася без роботи.

Україна не зуміла захистити себе від проникнення коронавірусу, в країні посилено карантин, і він помітно б'є по нашій економіці. Надходження до бюджету падають, а витрати навпаки, швидко зростають, і це підштовхує інфляцію.

Найбільшу долю експорту складає продукція агропромислового комплексу та ІТ- послуги. Падіння цін на нафту не надто негативно впливає на нашу економіку. Стрімка девальвація національної валюти мало ймовірна, але курс гривні буде значно коливатись і знижуватись в найближчі півроку відносно долара та євро.

Якщо уряду не вдасться відновити співпрацю з МВФ, ситуація може значно погіршитись. На жаль, ніхто не знає, як довго буде тривати епідемія, і коли бізнес в країні знову почне працювати і наповнювати бюджет.

Досвід з історії людства [1]

Згадаємо біблійську притчу про фараона, якому приснилися сім гладких і сім худих корів: «Раптом з річки вийшли сім вгодованих корів і стали пастися в очереті. Потім вийшли сім худих корів. І худі корови з'їли вгодованих [1].

Пандемію коронавірусу з мінімальними втратами переживуть країни і люди, які мають фінансові резерви, так звану «фінансову подушку безпеки».

Фінансова подушка – заощадження, які створені «на чорний день» заради фінансової безпеки і дозволяють існувати протягом певного періоду, навіть коли відсутні доходи.

Якщо ми досі не задумувалися про необхідність робити заощадження, то тепер доведеться економити кошти і сподіватись на допомогу держави. Але краще розраховувати на власні сили і бути проактивними – мобілізувати всі доступні ресурси, обмежити всі неважливі витрати, і шукати додаткові способи отримання доходів.

В критичних ситуаціях виживає той, хто не крихкий, а гнучкий. Необхідно пристосовуватись до нових умов, а не чекати, коли все буде, як раніше. Карантин, як і економічна криза в цілому світі, може затягнутись.

Карантин не може тривати надто довго, але ризики зостануться навіть після його послаблення. Тому ми радимо готуватись до роботи і життя в нових умовах:

- 1) відмовитись від зайвих витрат і економити наявні ресурси;
- 2) придбати або виготовити індивідуальні засоби захисту;
- 3) продумати, як організувати роботу в умовах епідемії;

- 4) перевести в режим онлайн всі робочі процеси, які можливо організувати на віддалену роботу співробітників;
- 5) шукати додаткові способи заробітку, виробництва та доставки продукції [2].

Що варто купувати під час карантину?

Продукти та воду; лікарські препарати; засоби гігієни

Що робити з грошима під час кризи?

Це питання найбільше хвилює людей, які мають заощадження. Під час економічної кризи готівкові гроші можуть порівняно швидко втрачати купівельну спроможність. Це ми помічаємо, коли заходимо до магазинів.

Як зберегти заощадження?

Інвесторам мабуть потрібно по можливості позбавитись ризикових активів і вкласти гроші в більш надійні, хоча і не дуже прибуткові цінні метали та нерухомість. Відкривати строкові банківські депозити під час кризи – не найкраща ідея, але можна тримати частину грошей на депозиті «до вимоги».

Ціни на нерухомість, швидше за все, будуть стабільними або трохи впадуть (у валютному еквіваленті). У випадку затяжної кризи в сторону зниження будуть давити скорочення іпотечних програм і зростання безробіття, падіння купівельної спроможності населення. В сторону росту їх підштовхуватимуть інвестори, які виводитимуть гроші з більш ризикових активів.

Чи купувати валюту?

Коли всі починають скуповувати валюту – ціна на неї невинновдвано зростає, а спекулянти ще більше розхитують курс. Не будемо забувати, що економіки Європи та Америки значно постраждали від епідемії коронавірусу, і там теж може початись помітна інфляція.

Ще потрібно пам'ятати про головне правило інвестора – «Не кладіть всі яйця в один кошик». Заощадження завжди краще тримати в декількох валютах і вкладати в різні активи. Частину заощаджень можна залишити на банківському рахунку, частину можна тримати у гривні, доларах та євро.

Що робити з кредитами?

Два державні банки, Приватбанк та Ощадбанк, вже заявили про готовність надати малому бізнесу відстрочку і не штрафувати за прострочення платежів під час карантину.

Якщо виникають проблеми з платежами по кредиту – потрібно звертатись до банку з проханням про його реструктуризацію. Це не означає, що кредит можна взагалі не платити, але строк виплати може бути подовжений. Банки вимагатимуть документи, які підтверджують втрату роботи та доходів через карантин, або хворобу.

Чи можна зараз брати кредит?

Банки ще не припинили кредитування, але ризики неповернення кредиту значно зросли. Через сповільнення економіки, відсоткові ставки за споживчими кредитами можуть поступово зрости на 0,5%–2%. Можливо взяти довгостроковий кредит, якщо є впевненість в стабільності своїх доходів.

Невідомо, як довго нам доведеться жити в умовах обмежень, чи будуть вони послаблені, чи навпаки посиляться. Тому потрібно намагатись уникнути будь-якого ризику з борговими зобов'язаннями. Термін виплати кредиту продовжать не всім, і відсотки все одно доведеться сплатити.

Що робити з депозитами?

Якщо всі вкладники почнуть достроково знімати гроші з депозитів, це негативно впливатиме на стійкість банків. Деякий час банкам доведеться працювати в умовах, коли на період карантину призупинені виплати за кредитами.

Не варто панікувати, і бігти до банку достроково розривати угоди, щоб не втрачати вже нараховані відсотки. Ставки за ощадними вкладами можуть знову зрости на 2–3% до кінця року, якщо епідемія не піде на спад і економіка не запрацює в повну силу.

ВОЗ (всесвітня організація охорони здоров'я) повідомляє, що ліків проти коронавірусу поки що немає, тому не потрібно купувати ніяких «препаратів від коронавірусу» за неймовірними цінами. Краще витратити ці гроші на фрукти, мед та імбир, щоб зміцнити імунітет.

Як пережити карантин з користю для себе

Карантин – єдиний спосіб зупинити, чи хоча б стримати швидке розповсюдження коронавірусу, і виграти час, необхідний для створення вакцини та ефективних ліків.

Найцінніше, чим ми володіємо, це час власного життя, наші знання та вміння. Тому найкраща інвестиція – це інвестиції у власний розвиток. Щоб зробити власне життя кращим, потрібно вкладати кошти, в першу чергу, в самого себе.

Якість нашого життя в значній мірі залежить від здібностей, навичок, освіти, доступу до інформації й розуміння навколишнього світу. Досягти успіху й реалізувати мрії можливо лише докладаючи власних зусиль та інвестуючи в самого себе.

Що нам заважає досягти успіху? Як часто ми дивуємось, на що здатні звичайні люди, яких неймовірних результатів вони досягають. Людина досягає успіху тоді, коли в повній мірі використовує власний потенціал й інвестує в себе. Для цього потрібно лише припинити щоденно виконувати одну й ту ж саму роботу й почати змінювати життя.

Заробляти гроші на повсякденні потреби, забезпечувати сім'ю необхідними речами й піклуватись про власних дітей – це важливо. Але знаходити час та гроші на власний розвиток необхідно, щоб рухатись вперед.

Література

1. Ареф'єва І. Як вижити під час карантину [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://financer.com/ua/yak-vizhity-pis-chas-epidemii/>
2. Кононенко О. Про фінансові зміни в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://moz.gov.ua/>